

GUY DE MAUPASSANT - KULIČKA

LITERÁRNÍ TEORIE

Literární druh a žánr:

společenská povídka (proza, epika)

Literární směr:

vydáno r. 1880 – dílo patří do autorovy rané tvorby; kritický realismus

Slovní zásoba:

spisovný jazyk

Stylistická charakteristika textu:

upravené vyprávění – značná čtivost; satirické prvky

Vypravěč:

vypravěčem je autor – vnější pozorovatel děje (-er forma)

Postavy:

ALŽBĚTA ROUSSETOVÁ (KULIČKA): obézní prostitutka; dobromyslná a vstřícná; OSTATNÍ PASAŽÉŘI: aristokraté; obchodníci a podnikatelé; měšťané; jeptišky – většinou namyšlení a povrchní; plní předsudků

Děj:

lidé opouštějí kvůli prusko-francouzské válce Paříž → v jednom dostavníku se scházejí lidé z vyšší společnosti (aristokraté, měšťané) a obézní prostitutka Alžběta Roussetová, řečená Kulička → v jednu chvíli začínají pociťovat hlad → jediná Kulička má nějaké jídlo a se všemi se rozdělí → poté dorážejí do hostince, kde se ubytují → odtud je však nechce pustit pruský důstojník, pokud ovšem nedostane Kuličku → ona i ostatní ho nejdříve odmítají → poté na ni však začínají vytvářet tlak → Kulička podlehne a důstojníkovi se vydá → díky Kuličce má tedy dostavník povolení odjet → všichni až na Kuličku si s sebou berou jídlo → po cestě s ní nikdo nemluví, nepodělí se s ní o své jídlo a silně jí opovrhují kvůli jejímu činu

Prostor:

Francie

Čas:

děj se odehrává během prusko-francouzské války (1870-1871)

Význam sdělení (hlavní myšlenky díla):

kritika morálky a společenských předsudků výše postavených lidí; typický obraz chování dav X jednotlivce

LITERÁRNÍ HISTORIE - společensko-historické pozadí vzniku

Politická situace (mocenské konflikty, aj.):

sjednocení Itálie za významného přispění Giuseppe Garibaldiho (1860); americká občanská válka (1861-1865); prusko-rakouská válka (1866); otevření Suezský průplav (1869); prusko-francouzská válka (1870-1871); pruský král Vilém I. prohlášen německým císařem → vzniká sjednocené Německé císařství (1871)

Kontext dalších druhů umění:

ARCHITEKTURA: Gustave Eiffel (1832-1923) – autor Eiffelovy věže; SOCHAŘSTVÍ: Auguste Rodin (1840-1917); MALBA: Paul Cézanne (1839-1906); Édouard Manet (1832-1883); Claude Monet (1840-1926); Auguste Renoir (1841-1919); Vincent van Gogh (1853-1890) – nizozemský malíř

Kontext literárního vývoje:

probíhalo období realismu

AUTOR

Život autora:

Guy de Maupassant (1850-1893) – francouzský spisovatel, přední představitel realismu a naturalismu; nar. se do šlechtické rodiny → brzký rozvod rodičů → cesta s matkou do Normandie → studium v semináři (setkal se tam i s Gustavem Flaubertem, známým franc. spisovatelem) → vyloučen (pro odpor k náboženství) → začal se také zabývat literaturou → v letech 1870-71 se účastnil prusko-francouzské války → poté se přestěhoval do Paříže (zde byl pod ochranou Gustava Flauberta, seznámil se zde i s Émilem Zolou) → úředníkem → r. 1878 se stal redaktorem v několika významných novinách (např. v Le Figaro) → první úspěchy s vlastní tvorbou → mezi lety 1880-1891 hodně úspěšně psal a také hodně cestoval (zejména po Středomoří) → zhoršil se mu syfilis (deprese a halucinace) → r. 1892 se pokusil o sebevraždu → zemřel r. 1893 v ústavu pro choromyslné; ZAJÍMAVOSTI: miloval kanoistiku a jachtaření – vlastnil jachtu, se kterou se rád plavil po Středozemním moři; jedním z jeho dobrých přátel byl i Alexandre Dumas mladší

Vlivy na dané dílo:

realismus; znalost aristokratických vrstev; účast v prusko-francouzské válce

Vlivy na jeho tvorbu:

prostředí Normandie (venkov); městské prostředí; aristokratický původ; realismus; naturalismus; Honoré de Balzac

Další autorova tvorba:

tvořil především prózu (romány, novely a povídky); ROMÁNY: Miláček; Příběh jednoho života, aj.; POVÍDKY: Slečna Fifi, aj.

Inspirace daným literárním dílem (film, dramatisace, aj.):

FILM: Kulička (francouzský film; 1945)

LITERÁRNÍ KRITIKA

Aktuálnost tématu a zpracování díla:

i dnes je téma různých společenských předsudků a morálky velice aktuální

SROVNÁNÍ

Srovnání s vybraným literárním dílem:

Alexandre Dumas ml. - Dáma s kaméliemi (hrdinkou příběhu je také prostitutka, které není dovoleno normálně žít kvůli jejímu povolání)

povídka - prozaický žánr; má menší rozsah a většinou také jednodušší děj než román

kritický realismus - vyšší stupeň realismu probíhající v 19. a 20. století; zobrazení skutečnosti, často se sociálními konflikty a zkaženými vztahy lidí → kritika společnosti a jejích poměrů; ve 20. století často s tematikou obou světových válek; např. Honoré de Balzac, Stendhal, Romain Rolland, Lev N. Tolstoj nebo Fjodor M. Dostojevskij; v Čechách např. Alois Jirásek nebo bratři Mrštíkové

realismus - umělecký směr zejména 2. poloviny 19. století; navazuje na romantismus; zachycuje pravdivou a věrnou skutečnost; centrem pozornosti jsou většinou průměrní lidé; PŘEDSTAVITELÉ: Lev N. Tolstoj, Honoré de Balzac, Émile Zola, Charles Dickens, Henrik Ibsen, Mark Twain, Jack London, Stendhal, Gustave Flaubert nebo Fjodor M. Dostojevskij

naturalismus - směr, který vznikl v 70. letech 19. stol.; CÍL: popis nezkreslené reality; ZNAKY: obecně převládá pesimismus; časté detailní popisy nepříjemných situací; PŘEDSTAVITELÉ: Émile Zola (tvůrce směru), Guy de Maupassant, Gustave Flaubert, u nás např. Vilém Mrštík